

marijonetnih gledališčih Monakovo, tudi Praga ni zadnja (kjer izhaja list »Loutkar«), zadnje čase so začeli posvečati lutkam veliko pažnjo v italijanskih središčih. G. Klemenčič se je učil v tem oziru v Monakovem. Če je pri gledališču kje na mestu slikar, je tu gotovo na mestu. Kulise, lutke, obleka, vse je njegovo delo in to delo mora vršiti od igre do igre vedno za vsako igro posebej. Cela predstava se zdi kot enotna, do zadnje potankosti dobro izdelana umetnina. Kdor je že videl marijonetna gledališča drugod, mora pritrditi, da v tem oziru naše gledališče ne zaostaja za drugimi. Tudi zastor, ki je Vavpotičevo delo in ki predstavlja živo množico, da jo komaj razločiš iz prerivanja, je dober in se prijetno poda v okvir ostale scenerije in obeležja. Samo eno je, ki moti; neka nesorazmernost med odrom in lutkami ter dvorano. Ali so lutke premajhne? So ponekod tudi večje lutke kot so te, a povečini gledališč ne. Tedaj je dvorana prevelika; za tako gledališče bi si hoteli malo, lepo, intimno dvorano, v katero gre za tretjino manj oseb kot v to. Lutke imajo povprečno velikost 30 cm in jih imamo danes že lepo število. Nikakor ni malo delo izdelati veliko število lutk, katerih vsaka mora imeti svoje značilne, zelo krepke poteze, da od blizu učinkuje zelo grdo, kot karikatura in pride šele v neki daljavi do prave veljave.

Edini pogršek pri našem marijonetnem gledališču je ta, da ne igrajo igralci. Vodja gledališča mora biti ravnatelj, dramaturg, režiser, igralec, kulisni slikar, poleg tega da so tudi lutke njegovo delo. Tega v začetku ne moremo zameriti, če pomislimo, da je osebje naše drame silno majhno in preveč zaposleno, in da je treba za igro z lutkami posebnega talenta in mnogo neutrudljive vaje, da pridobi spretnosti in jih zna voditi ter spremljati besede s primernimi kretnjami. Sitno je zato, ker igrajo začetniki, ki morajo poleg tega igrati po dve ali še več vlog in se premalo čuti glasovna razlika med posameznimi osebami; tudi karakterizacija v govoru slednje osebe je premalo dosledna in krepka. Toda to so stvari, ki se od dne do dne popravljajo, in upanje imamo, da se v kratkem času razvije gledališče do popolnosti. Tudi danes vzbudi to gledališče dovolj močno iluzijo; že pri prvih predstavah se nam je zdelo, da žive osebe, ki so pred nami, čutili smo z njimi — in aplavz, ki je sledil, nikakor ni bil namenjen onim, ki stoje zadaj skriti in igrajo, in tudi ne narejenim lutkam, ampak življenju, ki je velo iz njih. In če je doseglo marijonetno gledališče to, je doseglo uspeh.

Pri otvoritveni predstavi, o proizvajanju katere sem med tem že izrekel sodbo, so igrali znani »Prolog« in pravljичno igro »Čarobne gosli« z neizogibnim Gašperkom, ki se je Slovencem predstavil prvič. To dvoje je spisal znani lutkovski klasik Franc Pocci. Tega moža imenujejo tudi Shakespeareja lutk; njegove igre se bodo pri nas igrale še mnogokrat, zato vsaj par besed o njem:

Franc Pocci je bil rojen dne 7. marca 1807 v Monakovem; že zgodaj je pokazal nadarjenost za umetnost sploh, Bil je dober karikaturist, najbolj znan pa je bil kot pisatelj, ne toliko po svojih delih resne vsebine, kolikor po svoji lutkarski dramatik. On je bil prvi, ki je lutkovsko igro poplemenitil in jo dvignil na višino; bil je mnenja, da obstoja marijonetno gleda-

lišče ne samo radi zabave, ampak zato, da vpliva vzgojno na duha otrok in jih poplemeniti. To mišljenje je dalo podlago za etično jedro, ki ga imajo njegove igre. Iger je spisal zelo veliko, povečini pravljične vsebine; skoraj v vseh živi svoje večno življenje Gašperček Larifari, ki je nositelj pisateljeve ironije in humorja.

Obeta se nam tudi slovenska marijonetna literatura. Tako bo malo gledališče, ki ga nekateri do danes še opazili niso, dalo poguma vsem delom naše umetnosti in prispevalo k naši kulturi več, kot moremo od njega pričakovati. Ta začetek pa ni vreden hvale samo radi tega, ker je začetek, ampak zato, ker je že ob rojstvu zelo krepko spregovoril.

France Bevk.

Glasba.

Josip Pavčič: Klavirski album. — Cena 16 K. — Glasbena Matica je izdala za leto 1919 klavirski album Josipa Pavčiča. To je zbirka narodnih pesmi, katere pa so vže večinoma, za klavir prirejene, pred leti izšle v založništvu Schwentnerja. Posamezne pesmi se odlikujejo po prikupljivi harmonizaciji in so tako prirejene, da jih lahko tudi začetniki obvladajo, posebno one na prvih straneh približno do št. 28. Tudi imitacija ure v št. 18 stran 9, se bode našim malčkom gotovo dopadla. Da bi pa imel ta klavirski album glasbeno vzgojevalni pomen, kakor to obeta naslovna stran, to po mojem naziranju ni pravilno. Iz pedagoškega stališča vzeto, zamore ta zbirka narodnih pesmi služiti v razvedrilo, posebno onim, ki se neradi strogo sistematično uče klavir, nikakor pa ne more biti vzgojevalno sredstvo pri pouku klavirja. Vže iz tega razloga ne, ker so nekatere pesmi na zadnjih straneh nekoliko neklavirsko postavljene. Na strani 29, št. 68, se je vrnila neljuba pomota, predpisan je $\frac{3}{4}$ takt, pesmica se pa giblje v $\frac{2}{4}$ taktu, kar je menda korektura prezrla.

J. L. G.

Iz koncertne dvorane. Ob vprašanju, kako se goji v Ljubljani glasba, bi človek najraje obmolčal, kajti, odgovor na to vprašanje bi napravil na radovednega vprašalca skrajno neugoden vtis. Tupatam se oglasi popotnik, ki se mu je na potu zazdelo dolgčas, in jo zavije v Ljubljano, da tudi tam nekoliko zaszvira ali zapoje. Ljubljana ga ponavadi potem spravi v razpoloženje, da mu je mogoče z veseljem kmalu zopet oditi. Iz simpatije do glasbe, pa tudi do umetnikov, se pri nas koncertna dvorana namreč ne napolni pogosto. Kadar se pa to zgodi, so bili zato odločujoči zgolj zunanji, za umetnika popolnoma nepreračunljivi vzroki. Vendar bi bilo krivično misliti, da leži glavna krivda tega dejstva v občinstvu.

Dejstvo je, da je koncertnega življenja v tej polovici sezone (dva meseca) naravnost primanjkovalo. Število koncertnih prireditev je bilo tako pičlo, da bi prišle na vsakih štirinajst dni komaj po ena. To je za mesto s tolikimi prebivalci in zlasti s tako pomembnostjo, kakor naj jo ima Ljubljana, odločno mnogo premalo.

Glavni vzrok temu je iskati v pomanjkanju koncertne agenture; delo, ki ga v nadomestilo opravlja Glasbena Matica, je brez načrta in brez prave pod-